

a zbytečně prodlužovaným utrpením postav a čtenáře. Jednoduše se ukazuje, že o Kunderovi umí nejlépe psát asi jen sám Kundera.

V zrcadle maloměsta

Vladimír Stanzel

Román o generaci současných třicátníků a neutěšených věcech veřejných

Petr Šesták
Kontinuita parku
Host, Brno 2021

Již třetí prozaická kniha globetrottera a fotografa Petra Šestáka svým poněkud kryptickým názvem nedává potenciálnímu čtenáři jasně najevo, jaké je její téma a co od ní může očekávat. Na to musí přijít sám a najít v jejím poměrně širokém interpretačním poli svou vlastní cestu. Lze ji číst jako výpověď o životě současných třicátníků, respektive té její straty, která se cítí být ve společenském vakuu mezi generací, která v porevolučních časech byla „ve správný čas na správném místě“, a tou, která již se starým režimem neměla přímou zkušenost, tedy svobodnější. Je i sondou do života na malém městě s jeho sítí vzájemných známostí, protislužeb a konexí, života pod drobnohledem spořádaných

spoluobčanů. V neposlední řadě funguje i jako křivé zrcadlo celé moderní české společnosti a jejích dějinných zvratů, které v kulisách maloměsta nabývají až groteskní podoby.

Hlavním hrdinou je Josef, který se po ukončeném postgraduálním studiu a několika letech strávených v cizině vrací nazpět do rodného příhraničního (malo)města s touhou vnést do jeho stojatých vod svěží vítr. Končí tak éra jeho „Nezodpovědného života“ a začíná „Zodpovědný život“, v němž se má stát oporou společnosti — učitelem na „Gymnáziu Jana Ámosa“, jež kdysi sám absolvoval. Svou profesi nechápe jen jako povolání, pln idealismu chce především „pěstovat citlivé duše maloměsta“. Srážka s realitou je nasnadě, a to nejen ve školním prostředí, plném intrik a žabomyších válek, ale i v rozměru města — stačí pár otevřených, kritických komentářů na sociálních sítích pod příspěvky představitelů establishmentu, a z Josefa se stává takřka *persona non grata*, s níž je neradno být spojován. Zároveň musí řešit i svůj poměrně neuspořádaný osobní život, takže se ocitá mezi žernovy, které jej mohou semlít na prach.

Příběh se odehrává v rozmezí přibližně tři čtvrtě roku, a třebaže není časově ani místně přesně ukotven, narážka na „Cizí hořící chrám“ a tragický výraz televizní reportérky dávají jasně vodítko k požáru Notre-Dame v dubnu 2019. S ohledem na jisté autobiografické rysy hlavní postavy pak lze za popisované maloměsto považovat Mikulov, ale to není pro recepci románu nijak důležité. Tato vágnost a neurčitost se ovšem nestává prostředkem k zobecnění příběhu, je spíše projevem hravosti, protože čtenář si dokáže užít kryptická toponyma i popisované události poměrně snadno dešifrovat. Kniha záměrně postrádá vypjatý dějový oblouk, příběh plyne zvolna, mozaikovitě fragmentarizován četnými digresemi dějinného a společenského charakteru, místy doplněnými i jejich reflexí, noříme se také do Josefovy soukromé — rodinné — historie. Tím vystupuje do popředí vypravěč příběhu, jenž na sebe a svůj part strhává čtenářovu pozornost. Jeho výklady místy působí až školometsky, jako by vypadl z nějaké publikace literatury faktu, ale právě on je nejčastěji

nositelem ironie a satirických šlehů, on odkrývá slabiny polistopadového vývoje, našeho chování a reflektuje je. Má funkci pomyslného zcizovacího efektu, umožňuje čtenáři udržet si odstup a nad přečteným přemýšlet.

Reflexivní složka románu je zároveň jeho největší silou. Šesták dokáže velmi přesně vystihnout některá selhání na naší cestě za demokracií — třeba společenskou frustraci starší generace, problém vztahu centra státu a jeho periferií, nenávisť k jinakosti a další — a odhalit jejich kořeny. I titul knihy a to, co se v ní s městským parkem děje, je nahlíženo symptomaticky — schází nám vědomí kontinuity s minulostí i budoucností, pro plnohodnotnou existenci prostě nestačí jen tady a teď.

Autor se nebojí mírně experimentovat také s kompoziční a narativní složkou textu, ten prakticky postrádá dialog (objeví se pouze tam, kde k Josefovi promlouvá jeho město), místo něj dominuje polopřímá a nepřímá řeč. Knihu otevírá předzpěv hlásící se k Dantově *Komedii*, rozdělena je analogicky do tří částí, z nichž poslední je pojmenována identicky s jednou ze zásvětých říší — „Očistec“ —, připojen je ještě epilog. Využívá kontrastní kompoziční princip (malý × velký, starý × nový, historie × současnost), dále triadický, realizovaný nejčastěji různými druhy trojúhelníků, a princip repetiční — převážně v motivické výstavbě. Tím celou mozaiku udržuje pohromadě a zároveň zachycuje stereotypnost lidského života zesílenou maloměstským prostředím. Kreativně pracuje i s jazykovou rovinou, text je prosycen neotřelými metaforami („Bezcelní zóna času“, „formaldehyd paměti“), symboly, hříčkami („obchodní dům Země nákupů“), ironií, až sarkasmem, svérázně je rovněž užití verzálek, jež používá jak k označení zásadních jevů (Revoluce, Starý režim), tak banalit (Naše slepičky, Zanedbaný byt). Vše se tak i v jazyce slévá v jeden hutný, dusivý amalgám.

Kontinuita parku je kniha znepokojující, provokující, subverzivně zpochybňující dominující diskurs „vítězného listopadu“. Chce povlovné, pomalé čtení, na autorský styl je nutno si přivyknout, ale vložená námaha se čtenáři jednoznačně vrátí.

